

Binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hebben enkele fracties de behoefte om vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 10 juli 2025 inzake het voornemen een financieringsinstrument op te zetten met als doel het aantrekken van internationale topwetenschappers op terreinen die van evident belang zijn voor Nederland (Kamerstuk 29 338, nr. 295).

De voorzitter van de commissie,
Bromet

Adjunct-griffier van de commissie,
Van Thiel

Inhoud

- I Vragen en opmerkingen uit de fracties**
 - **Inbreng van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie**
 - **Inbreng van de leden van de VVD-fractie**
 - **Inbreng van de leden van de NSC-fractie**
 - **Inbreng van de leden van de BBB-fractie**
- II Reactie van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap**

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

Inbreng van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het kabinetsvoornemen om een financieringsinstrument op te zetten met als doel het aantrekken van internationale topwetenschappers op terreinen die van evident belang zijn voor Nederland. Deze leden hebben daarover de volgende vragen.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie horen graag waarom er precies voor is gekozen om het budget voor dit financieringsinstrument deels te onttrekken aan het budget voor Nederlands wetenschappelijk onderzoek. Deze leden vrezen dat het behoud van de topositie van de Nederlandse wetenschap juist onder druk komt te staan ten behoeve van het aantrekken van internationale topwetenschappers. Deze leden vragen de Minister daarom te reflecteren op de voorzienbare gevolgen van deze beslissing, zoals voor de ontwikkeling van *home grown* topwetenschap en de aantrekkingskracht van de Nederlandse wetenschap op internationale topwetenschappers.

Zijn er analyses gemaakt of, en zo ja, hoe internationale topwetenschappers kunnen worden aangetrokken? Op welke onderzoeksterreinen wordt ingezet? Aan welke terreinen wordt gedacht die naar het oordeel van het kabinet «van evident belang» zijn voor Nederland? Welke criteria gaat de NWO¹ hanteren voor het beoordelen van een voordracht? Hoe worden de vaste aantallen posities over de Nederlandse kennisinstellingen verdeeld? Hoe worden kennisinstellingen op deze onderzoeksterreinen in staat gesteld om internationale topwetenschappers aan te trekken en, vooral, te behouden? En welke gevolgen heeft het deels onttrekken van de NWO-middelen ten behoeve van het *Tulip Fund* voor Nederlands wetenschappelijk onderzoek; hoeveel Nederlandse wetenschappers zullen naar waarschijnlijkheid *niet* kunnen worden aangesteld door dit initiatief? De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie zien graag een uitgebreide beantwoording van deze prangende vragen tegemoet.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vinden dat incidenteel geld onvoldoende is om structureel internationaal talent aan te trekken en te behouden. Hoe ziet de Minister dit en is hij bereid te onderzoeken hoe structurele financieringsbronnen onderdeel kunnen worden van een nationale talentstrategie die bijdraagt aan de toekomst van het Nederlandse wetenschapslandschap? Zo nee, waarom niet? En, tot slot, welke maatregelen neemt de Minister om te voorkomen dat het overboeken van middelen uit de loon- en prijsbijstelling leidt tot extra druk of bezuinigingen voor instellingen en onderzoekers?

¹ NWO: Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het opgerichte *Tulip Fund* en hebben de Kamerbrief daarover gelezen. Zij hebben nog enkele vragen.

Horizon Europe en Europese samenwerking

De leden van de VVD-fractie lezen dat de geraamde € 50 miljoen voor beurzen voor topwetenschappers gedekt wordt uit de loonbijstelling en daaropvolgend een verdubbeling van het budget door de NWO. Deze leden weten dat de Europese Commissie via Horizon Europe een budget beschikbaar stelt voor onderzoek en innovatie. Zij vragen de Minister of er via Horizon Europe (extra) middelen beschikbaar kunnen worden gesteld om topwetenschappers aan te trekken. Zij vragen zich voorts af of er enige vorm van samenwerking is met landen als bijvoorbeeld Frankrijk, die ook (Amerikaanse) topwetenschappers aan willen trekken.

Internationalisering

De leden van de VVD-fractie vragen zich af hoe dit fonds en het doel daarvan passen in het kabinetsbeleid ten aanzien van internationalisering. Deze leden vragen zich af of het aantrekken van topwetenschappers bijvoorbeeld gebeurt in tekortsectoren als technologie, AI, wiskunde en bètawetenschappen. Wordt daar door de Minister op gestuurd, zo vragen deze leden.

De leden van de VVD-fractie vragen zich voorts af of het klopt dat dit specifieke fonds zo veel als mogelijk aangewend zal worden om Amerikaanse wetenschappers aan te trekken, nu hun werkzaamheden in de Verenigde Staten onder druk staan. Kan hier een toelichting op komen, zo vragen zij de Minister.

De leden van de VVD-fractie vragen zich daarnaast af of er vanuit de Rijksoverheid of individuele universiteiten al fondsen bestonden of reeds bestaan om wetenschappers op te vangen die hun land om politieke redenen zijn ontvlucht.

Kennisveiligheid

De leden van de VVD-fractie vragen zich ten slotte af hoe de kennisveiligheid van het hoger onderwijs meegewogen wordt in het verstrekken van beurzen aan «bedreigde» wetenschappers. Op welke manier wordt gescreend (indien nodig) om te voorkomen dat gevoelige informatie in verkeerde handen valt, zo vragen deze leden de Minister.

Inbreng van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben kennisgenomen van de brief van voormalig Minister Bruins over de voortgang van het financieringsinstrument voor het aantrekken van internationaal wetenschappelijk toptalen en de bijbehorende beslisnota en hebben daarover geen vragen of opmerkingen.

Inbreng van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de voortgang financieringsinstrument aantrekken internationale topwetenschappers. Deze leden hebben de volgende vragen aan de Minister.

De leden van de BBB-fractie lezen dat het kabinet in samenwerking met de NWO € 25 miljoen beschikbaar heeft gesteld ten behoeve van het aantrekken van internationale topwetenschappers aan Nederlandse kennisinstellingen. In hoeverre is deze investering noodzakelijk voor het behouden van deelname aan de wetenschappelijke voorhoede van de wereld? Tot slot zien de leden van de BBB-fractie een potentieel risico voor de strategische autonomie. In hoeverre is de binnenlandse kennis-sector afhankelijk van buitenlands kenniskapitaal?

II Reactie van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap